

СЕКЦІЯ 6

ПРОБЛЕМИ, СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МУНІЦИПАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА БУДІВНИЦТВА

ІНСТРУМЕНТИ ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Т. Д. ТАУКЕШЕВА, канд. екон. наук, доцент, заслужений економіст України, заступник Харківського міського голови – директор Департаменту бюджету і фінансів Харківської міської ради

Харківський національний університет

міського господарства імені О. М. Бекетова

Невід'ємною умовою створення підґрунтя для забезпечення платоспроможності місцевого самоврядування виступає взаємозв'язок поточного та перспективного бюджетного планування.

Ефективність бюджетного планування на муніципальному рівні залежить від застосування комплексного та системного підходів до формування фінансового ресурсу органів місцевого самоврядування, що враховують:

- тенденції соціально-економічного розвитку країни;
- визначення реального бюджетного потенціалу територіальних громад;
- упровадження стабільних надходжень до місцевих бюджетів.

Організаційними засадами бюджетного планування та прогнозування є законодавчі та нормативні документи, які охоплюють організаційно-технічні, методичні та методологічні заходи складання та виконання місцевих бюджетів.

Практичним інструментом оперативного планування, що охоплює процес управління фінансами на муніципальному рівні, виступає

інформаційно-аналітична система управління та виконання місцевих бюджетів «LOGICA».

Впровадження цієї системи надало можливість:

- підвищити рівень якості оперативного планування місцевих бюджетів;
- вдосконалити механізм обміну даними з головними розпорядниками та отримувачами бюджетних коштів, виконавцями бюджетних програм;
- організувати постійну інформаційну взаємодію між Міністерством фінансів України, органами Державної Казначейської служби України;
- побудувати дієву систему контролю за проведенням операцій на казначейських рахунках та своєчасним виконанням платіжних документів;
- підвищити рівень автоматизації процесів при виконанні показників місцевих бюджетів;
- забезпечити підвищення відкритості і прозорості управління бюджетними коштами.

Важливим інструментом планування місцевих бюджетів, який поєднує складові бюджетного процесу, відображає конкретизовані завдання, відповідні індикатори результату від управлінських рішень та діяльності розпорядників бюджетних коштів, є програмно-цільовий метод бюджетування.

Запровадження програмно-цільового методу в бюджетному процесі на місцевому рівні надало можливість:

- встановити безпосередній зв'язок між виділенням бюджетних коштів та результатами їх використання;
- підвищити ефективність розподілу і використання бюджетних коштів;
- чітко визначати цілі і завдання, на досягнення яких витрачаються бюджетні кошти;
- підвищити рівень контролю за результатами виконання бюджетних програм;

- розмежувати відповідальність головних розпорядників коштів за реалізацію кожної бюджетної програми;

- здійснювати оцінку діяльності учасників бюджетного процесу щодо досягнення поставлених цілей та виконання завдань.

Визначенню пріоритетних завдань муніципальної бюджетної політики на перспективу сприяє повноцінний перехід на середньострокове бюджетне планування, що надає можливість:

- врахувати ймовірний секторальний розвиток в період проведення реформ при прийнятті бюджетних рішень;

- оцінити масштабні інвестиційні та інноваційні проекти на наступні роки;

- запровадити попереджувальні заходи у випадку виникнення несприятливих тенденцій у бюджетному процесі;

- врахувати в прогностичних бюджетних показниках пріоритети розвитку галузей, які визначені державними програмними документами та місцевими цільовими програмами.

Підґрунтям успішного виконання місцевих цільових програм виступає законодавче врегулювання питань:

- щодо зміцнення фінансової спроможності місцевого самоврядування шляхом збереження стабільних джерел надходжень до місцевих бюджетів;

- забезпечення компенсації відповідних втрат доходів місцевих бюджетів у разі скорочення надходжень;

- передачі державних повноважень на місцевий рівень із відповідним фінансовим забезпеченням;

- удосконалення розподілу між місцевими бюджетами міжбюджетних трансфертів, передбачених у проекті закону про Державний бюджет України на відповідний бюджетний період;

- упорядкування складових частин спеціального фонду місцевих бюджетів у частині перегляду підходів до визначення витрат розвитку;

- розмежування сфер відповідальності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади у зв'язку з децентралізацією влади.

Впровадження середньострокового бюджетного планування місцевих бюджетів потребує подальшої реалізації заходів:

- щодо забезпечення ефективного розподілу фінансових ресурсів на секторальний розвиток економіки, з урахуванням взаємозв'язку з напрямками стратегічного планування;

- створення якісної бази для розробки проєктів нормативно-правових актів середньострокового бюджетного планування та прийняття фінансово-економічної обґрунтованості рішень;

- запровадження нового підходу до визначення граничних обсягів видатків у відповідній сфері, що відображає реалізацію поточних та перспективних завдань.

- удосконалення інформаційно-аналітичної системи учасників бюджетного процесу для підвищення рівня бюджетної дисципліни та посилення відповідальності за використання бюджетних коштів.

Таким чином, середньострокове бюджетне планування є новим інструментом бюджетного прогнозування, що дозволить на місцевому рівні забезпечити передбачуваність та збалансованість бюджетно-податкової політики, посилити стратегічний підхід до планування доходів та видатків місцевих бюджетів.

Список використаних джерел:

1. Про Бюджетну декларацію на 2022-2024 роки [Електронний ресурс] : офіц. текст : за станом на 01.02.2022. – Електронні текстові дані. – URL:: <http://zakon.rada.gov> (дата звернення : 01.02.2022).

2. Про впровадження в дослідну експлуатацію комп'ютерної програми «Інформаційно-аналітична система управління плануванням та виконанням місцевих бюджетів «LOGICA» [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства

фінансів України від 27.08.2020 р. № 534. – Електронні текстові данні. – URL : <https://mof.gov.gov>. – (дата звернення : 01.02.2022).

3. Про деякі питання запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України від 26.08.2014 р. № 836. – Електронні текстові данні. – URL:: <http://zakon.rada.gov.gov>. – (дата звернення : 01.02.2022).

4. Про затвердження Основних підходів до запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України від 02.08.2010 р. № 805. – Електронні текстові данні. – URL : <https://mof.gov.gov>. – (дата звернення : 01.02.2022).

5. Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року [Електронний ресурс] : офіц. текст : за станом на 01.02.2022. – Електронні текстові дані. – URL: <http://zakon.rada.gov.gov> (дата звернення : 01.02.2022).

ОЦІНКА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЖИТТЄЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСТ

А. М. ДЖАБРАІЛОВ, аспірант
*Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова*

Розвитку підприємств життєзабезпечення міст, до яких належить також і міський громадський транспорт, на рівні з іншими галузями господарювання забезпечує економічне зростання як на міському так і на регіональному рівнях. Важливість такого розвитку не викликає сумнівів. Як відомо, підприємства міського електричного транспорту забезпечують задоволення першочергових потреб населення у переміщеннях, підвищують якість життя, виконують не менш важливу соціальну функцію, яка виражається у соціально-сприятливих тарифах на перевезення та у